

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม
สำหรับสถาบันการเงิน
ประเภท บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน

แนวปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม
สำหรับสถาบันการเงิน ประเภท บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สถาบันการเงินประเภทบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน สามารถรายงานธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้อย่างถูกต้อง ตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

บทนำ

โดยหลักการแล้ว ผู้กระทำผิดมีโอกาสนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดเข้ามาฟอกเงินผ่านการซื้อขายหน่วยลงทุน มากกว่าที่จะทำให้ธุรกิจหลักทรัพย์จัดการกองทุนเป็นแหล่งก่อให้เกิดความผิดมูลฐานเสียเอง ดังนั้น ในการตรวจสอบเฝ้าระวังการทำธุรกรรมของลูกค้า จึงมุ่งไปที่

- (๑) การเปลี่ยนมือของทรัพย์สิน (Placement) และ
- (๒) การทำให้ธุรกรรมมีความซับซ้อนมากขึ้นโดยการส่งต่อทรัพย์สินไปหลายทอด (Layering)

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงเห็นควรพิจารณากำหนดพฤติกรรมต้นแบบ เพื่อให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน นำไปปรับใช้ในการตรวจสอบธุรกรรมและลูกค้าที่ดำเนินอยู่ในธุรกิจของตนเป็นสำคัญ รวมไปถึงการตรวจสอบเพื่อพิสูจน์ตัวตนของลูกค้าอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไป ซึ่งการดำเนินมาตรการดังกล่าว จะช่วยให้รัฐทราบถึงเส้นทางการเปลี่ยนมือและการแปรสภาพเงินและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดผ่านธุรกิจสถาบันการเงินประเภทบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนได้

ข้อ ๑. หลักการในการพิจารณา “ธุรกรรมที่ต้องรายงาน”

ธุรกรรมที่ต้องรายงานต่อสำนักงานฯ หมายถึงธุรกรรมที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

ก. ธุรกรรมของลูกค้า กล่าวคือ เป็นธุรกรรมที่ลูกค้าประสงค์ที่จะดำเนินการ เพื่อประโยชน์ของลูกค้าโดยตรง ซึ่งเป็นผลมาจากการสร้างความสัมพันธ์กับบริษัทฯ หรือการใช้บริการของบริษัทฯ

ข. ธุรกรรมที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์การยกเว้น ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ กล่าวคือ ธุรกรรมที่บริษัทฯ มีหน้าที่ต้องรายงาน เป็นธุรกรรมที่ไม่อยู่ในกลุ่ม “ธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน” เป็นไปตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และที่แก้ไขเพิ่มเติมออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

ทั้งนี้ หากธุรกรรมที่เกิดขึ้น ตรงกับหลักเกณฑ์ทั้งสองประการข้างต้น บริษัทฯ จะต้องรายงานธุรกรรมดังกล่าวตามวงเงินหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๒. ประเภทธุรกรรมที่ต้องรายงาน

ก. ลักษณะของธุรกรรมเกี่ยวกับหน่วยลงทุน

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้สถาบันการเงิน มีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรม ๓ ประเภท ได้แก่ ธุรกรรมเงินสด ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน และธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย สำหรับสถาบันการเงินประเภทบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน มีการประกอบกิจการซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมต่อสำนักงานฯ ดังนี้

กองกำกับและตรวจสอบ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑) “ธุรกรรมเงินสด” ได้แก่ ธุรกรรมที่ลูกค้านำเงินสดมาชำระให้แก่บริษัท หรือธุรกรรมที่บริษัทจ่ายเงินสดให้แก่ลูกค้า ซึ่งเป็นผลมาจากการทำธุรกรรมการซื้อขายหน่วยลงทุนหรือตราสารต่างๆ วงเงินในการรายงานธุรกรรมประเภทนี้ ได้แก่ ธุรกรรมที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๒ ล้านบาทขึ้นไป (ซึ่งปกติมักจะไม่มีกำรับเงินสดในธุรกิจประเภทนี้)

๒) “ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน” ได้แก่

(๑) ธุรกรรมเกี่ยวกับการเป็นตัวแทนในการซื้อ-ขาย ส่งมอบ หรือโอนกรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ที่เป็น หน่วยลงทุน หรือตราสารหนี้ ซึ่งเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับยกเว้นตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และที่แก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงทำให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไม่ต้องรายงานธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภทนี้

(๒) ธุรกรรมการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นธุรกรรมประเภทสังหาริมทรัพย์ ธุรกรรมดังกล่าวนี้มักดำเนินการโดยสถาบันการเงินที่เป็นตัวแทนของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน

(๓) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย^๑ (แบบรายงาน ปง ๑-๐๓) ได้แก่

(๓.๑) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำให้ขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้

(๓.๒) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

(๓.๓) ธุรกรรมที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และให้หมายความรวมถึงการพยายามกระทำธุรกรรมดังกล่าวด้วย

หมายเหตุ: ตัวอย่างในการพิจารณาการรายงานธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคำอธิบายและตัวอย่างธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเพิ่มเติมในภาคผนวก

ข้อ ๓. ธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน

หลักเกณฑ์สำหรับธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน เป็นไปตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวงออกตามความพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และที่แก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ข้อ ก. ธุรกรรมที่กระทำโดยบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับยกเว้น กล่าวคือ ธุรกรรมที่ลูกค้าได้แก่บุคคลหรือองค์กรต่อไปนี้ เป็นธุรกรรมที่ได้รับยกเว้น ไม่ต้องรายงาน

ก-๑ พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ พระราชทายาท หรือพระบรมวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไปจนถึงชั้นเจ้าฟ้า

ก-๒ รัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ก-๓ มูลนิธิ ดังต่อไปนี้

- มูลนิธิชัยพัฒนา

^๑ เป็นธุรกรรมที่ไม่จำกัดวงเงินและประเภทในการรายงาน

- มุลินีส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
- มุลินีสายใจไทย

ข้อ ข. ธุรกิจเกี่ยวกับทรัพย์สิน ประเภทสังหาริมทรัพย์ ที่เป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการได้มาโดยการครอบครองตามมาตรา ๑๓๘๒ (การครอบครองปรปักษ์) หรือมาตรา ๑๔๐๑ (การจำยอม) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อ ค. ธุรกิจเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์อื่น ที่ไม่ใช่ เรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือรถยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพ ยานพาหนะ เครื่องมือหรือเครื่องจักรกล และธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

ข้อ ง. ธุรกิจเกี่ยวกับการดำเนินการดังต่อไปนี้

- (ง-๑) การบริการรับชำระเงินแทนเฉพาะที่มีมูลค่าน้อยกว่าเจ็ดแสนบาท
- (ง-๒) การบริการเครือข่ายบัตรเครดิต
- (ง-๓) การบริการเครือข่ายอีดีซี
- (ง-๔) การบริการสวิตซ์ซึ่งในการชำระเงิน
- (ง-๕) การบริการหักบัญชี
- (ง-๖) การบริการชำระดุล

(ง-๗) การบริการหักบัญชีเช็ค ดราฟต์ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และตราสารทางการเงิน เพื่อวัตถุประสงค์ในการชำระหนี้ ซึ่งต้องไม่ใช่ธุรกรรมเงินสดและไม่ใช่ธุรกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการลงทุน

ข้อ จ. การโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ภายในสถาบันการเงิน หรือระหว่างสถาบันการเงิน ทั้งนี้ เฉพาะที่สร้างขึ้นเพื่อสถาบันการเงิน เท่านั้น เช่นกระทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของตน ในการลงทุน/เพิ่มทุน ลดความเสี่ยง ในการบริหารกิจการ

ข้อ ๔. แบบรายงานและวิธีส่งรายงานธุรกรรม^๒

ในการรายงานธุรกรรมของลูกค้าหรือผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับบริษัทฯ ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีแนวทางในการกำหนดหน้าที่ผู้จัดทำรายงานและส่งต่อสำนักงาน ดังนี้

ประเภทธุรกรรม	แบบรายงาน	ระยะเวลาส่งรายงาน	ผู้กรอกแบบรายงาน
ธุรกรรมที่ใช้เงินสด	ปง ๑-๐๑	ภายใน ๗ วันนับแต่วันถัดจากวันที่ ๑๕ และวันสิ้นเดือนของเดือนที่มีการทำธุรกรรม	เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ โดยให้ผู้บันทึกข้อเท็จจริงลงลายมือชื่อ และเขียนชื่อและนามสกุลด้วยลายมือบรรจงกำกับไว้ พร้อมกับระบุวัน เดือน ปี ที่บันทึกข้อเท็จจริงไว้ตามที่กำหนดไว้ในแบบฟอร์ม
ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน	ปง ๑-๐๒	ภายใน ๗ วันนับแต่วันถัดจากวันที่ ๑๕ และวันสิ้นเดือนของเดือนที่มีการทำธุรกรรม	
ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย	ปง ๑-๐๓	ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย	

^๒ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ.๒๕๕๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒

ตาราง : จำนวนเงินสด มูลค่าธุรกรรมและแบบรายงานธุรกรรม^๓

ประเภทธุรกรรม	จำนวนเงินสด/มูลค่าธุรกรรม
ธุรกรรมที่ใช้เงินสด	ธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป
ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน (เฉพาะอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์พิเศษ เช่น ยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องจักรกล และสินทรัพย์ดิจิทัล ที่ไม่ได้รับยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๕)	ทรัพย์สินที่มีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป (ไม่ต้องพิจารณาถึงมูลค่าของการทำธุรกรรม) ^๔
ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย	ไม่จำกัดจำนวนครั้ง จำนวนเงินสด หรือมูลค่าธุรกรรม

วิธีส่งรายงานธุรกรรม และระยะเวลาในการส่งรายงานธุรกรรม

(๑) วิธีการส่งรายงานธุรกรรมต่อสำนักงาน

บริษัทฯ สามารถส่งรายงานธุรกรรมทุกประเภทได้ โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

- ก. ยื่นรายงานธุรกรรมต่อเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงาน
- ข. ส่งรายงานธุรกรรมตามแบบรายงานทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยมีหลักฐานการส่งที่ชัดเจน หรือส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) หรือไปรษณีย์เอกชน ซึ่งสามารถตรวจสอบผู้รับปลายทางได้
- ค. ส่งรายงานธุรกรรมเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ กำกับและส่งด้วยวิธีที่สำนักงานประกาศกำหนด

ข้อ ๕. ระยะเวลาและขั้นตอนการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ก. ระยะเวลาในการรายงาน

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามมาตรา ๑๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบข้อ ๒ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินและพบว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๓) ให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ปง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย**

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่สถาบันการเงินทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งคือวันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (ผู้บริหารระดับสูง หมายถึง ผู้บริหารหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อแทนสถาบันการเงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐ วรรคสอง^๕ รวมตลอดถึงบุคคลผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อแทนสถาบันการเงินด้วย)

^๓ ตามกฎกระทรวงกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๔.

^๔ ราคาประเมินที่สูงที่สุดโดยพิจารณาจากราคาประเมินของสำนักงานที่ดินหรือของบริษัทฯ หรือราคาซื้อขายอย่างใดอย่างหนึ่ง

^๕ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๗๐ วรรคสอง “ความประสงค์ของนิติบุคคลย่อมแสดงออกโดยผู้แทนของนิติบุคคล”

กองกำกับและตรวจสอบ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สถาบันการเงินต้องกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการพิจารณาตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและทำความเข้าใจเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามมาตรา ๑๓ (๓) แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑) การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเมื่อผู้มีหน้าที่รายงานพบเหตุอันควรสงสัยเอง

กล่าวคือ เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินและพบว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้สถาบันการเงินรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ป.ง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เหตุอันควรสงสัย**

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่สถาบันการเงินทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งก็คือวันที่ผู้บริหารระดับสูงได้ตรวจสอบ วินิจฉัยและอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไปยังสำนักงาน ป.ง.

๒) การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเมื่อผู้มีหน้าที่รายงานได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน ซึ่งแบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๒.๑) กรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจาก สำนักงาน ป.ง. สำนักงานตำรวจ หรือ สถานีตำรวจ สถาบันการเงินสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณา โดยอาจตรวจสอบการทำธุรกรรมของลูกค้ารายที่มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นย้อนหลังนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวโดยใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ทั้งนี้ เพื่อทราบถึงเหตุอันควรสงสัยในการทำธุรกรรมของลูกค้ารวมถึงผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าหรือผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับลูกค้าที่เกิดขึ้นก่อนได้รับคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากสำนักงาน ป.ง. หากพบว่ากรการทำธุรกรรมใดก่อนนั้นหรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องมีเหตุอันควรสงสัย ให้สถาบันการเงินพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ป.ง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เหตุอันควรสงสัย**

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่สถาบันการเงินทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งก็คือวันที่ผู้บริหารระดับสูงได้ตรวจสอบ วินิจฉัยและอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไปยังสำนักงาน ป.ง.

๒.๒) กรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ป.ป.ส ให้สถาบันการเงินพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงาน ป.ง. **ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เหตุอันควรสงสัย**

“วันที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายถึง วันที่สถาบันการเงินทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย สำหรับกรณีนี้ วันที่สถาบันการเงินทราบ หมายถึง วันที่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐ

ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลา ๗ วัน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ การตรวจสอบ วินิจฉัย และอนุมัติควรต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การเงินต้องกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการพิจารณาตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและทำความเข้าใจเสนอผู้บริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาอนุมัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว (ทั้งนี้ไม่ควรเกิน ๗ วัน)

ข. ขั้นตอนการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

บริษัทฯ มีหน้าที่ในการตรวจสอบธุรกรรมทั้งหมดของลูกค้าแต่ละราย เพื่อพิจารณาว่า ในการทำธุรกรรมแต่ละครั้ง หรือแต่ละกลุ่มธุรกรรมของลูกค้า มีความผิดปกติอันจะเข้าข่ายเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งต้องรายงานต่อสำนักงานหรือไม่ โดยกระบวนการในการตรวจสอบธุรกรรมจนถึงการส่งรายงานต่อสำนักงาน ควรกำหนดเป็นขั้นตอนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎกระทรวง ว่าด้วย การบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เมื่อมีการตรวจพบพฤติกรรมการทำธุรกรรมที่ผิดปกติของลูกค้ารายหนึ่งรายใด

ขั้นตอนที่ ๒ ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้า เช่น ความสอดคล้องของมูลค่าในการทำธุรกรรมกับข้อมูลรายได้หรือฐานะทางเศรษฐกิจของลูกค้า ประกอบกับความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในการลงทุนในขณะนั้น รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่สถาบันการเงินอาจนำมาพิจารณาตามนโยบายและแนวทางของสถาบันการเงิน

ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการตรวจสอบพฤติกรรมการทำธุรกรรมของลูกค้าที่ผ่านมา ว่ามีการทำธุรกรรมลักษณะเดียวกันนี้ในครั้งก่อนมาน้อยเพียงใด หรือมีเหตุอันควรสงสัยอื่นใดเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ ๔ รายงานผลการตรวจสอบและผลการวิเคราะห์ให้แก่ผู้บริหารมีอำนาจในการตรวจสอบธุรกรรมที่อาจมีเหตุอันควรสงสัยของลูกค้า

ขั้นตอนที่ ๕ กรณีที่เห็นควรรายงานต่อสำนักงาน ผู้บริหารที่มีอำนาจดังกล่าว ลงนามอนุมัติเพื่อส่งรายงานธุรกรรมของลูกค้า เป็น ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

หมายเหตุ: ทั้งนี้สถาบันการเงินอาจปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวตั้งแต่ ๑ ขั้นตอนขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละองค์กร แต่หากเป็นกรณีได้รับแจ้งคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน (ยกเว้นคำสั่งของสำนักงาน ป.ป.ง.) สถาบันการเงินไม่ต้องตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม โดยเมื่อได้รับคำสั่งดังกล่าวควรเสนอเรื่องให้ผู้บริหารที่มีอำนาจอนุมัติเพื่อรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยทันที

ข้อ ๖. การเก็บรักษาข้อมูลการรายงานธุรกรรม

ผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมต้องเก็บรักษา สำเนาธุรกรรม (กรณีรายงานด้วยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ หรืออื่น ใด สำนักงาน) ที่ได้รายงานต่อสำนักงาน หรือเก็บรายงานธุรกรรมในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (กรณีรายงานโดยส่งเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์) ไว้เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๕ ปีนับแต่วันที่มีการทำธุรกรรมหรือบันทึกข้อเท็จจริงนั้น

ภาคผนวก

๑. พฤติกรรมที่อาจพิจารณาตรวจสอบว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือไม่

พฤติกรรมที่บริษัทหลักทรัพย์อาจพิจารณาตรวจสอบ เพื่อรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตัวอย่างเช่น

(๑) การซื้อขายหน่วยลงทุนที่มีมูลค่าหมุนเวียนจำนวนมาก (ธุรกรรมการซื้อขายขนาดใหญ่) ซึ่งกระทำโดยลูกค้าที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อมูล “สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง” ของลูกค้า^๖

(๒) กรณีที่ลูกค้ารายเดียวกัน ขอเปิดบัญชีซื้อขายหน่วยลงทุนประเภทเดียวกันหลายบัญชี และมีการทำธุรกรรมขนาดใหญ่ในแต่ละบัญชี จนอาจเชื่อได้ว่า ลูกค้ารับเปิดบัญชีแทนผู้อื่น หรือลูกค้าอาจมิใช่ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากการซื้อขายหน่วยลงทุน^๗

(๓) กรณีที่พบว่า ลูกค้ามีการเปิดบัญชี และสั่งซื้อขายหน่วยลงทุนจากนอกประเทศ และมีการโอนหน่วยลงทุนไปยังบัญชีของลูกค้าต่างราย หรือโอนไปยังบัญชีในบริษัทอื่น ซึ่งเป็นธุรกรรมที่มีขนาดใหญ่และต่อเนื่อง (รวมถึงลักษณะการทำธุรกรรมในทางกลับกัน)

(๔) กรณีที่พบว่า ลูกค้ามีการโอนหน่วยลงทุนไปยังบัญชีลูกค้ารายอื่น อย่างต่อเนื่องและเป็นธุรกรรมที่มีขนาดใหญ่ (รวมถึงลักษณะการทำธุรกรรมในทางกลับกัน)

(๕) กรณีที่พบว่า ลูกค้ามีการถอนหน่วยลงทุนออกจากบัญชี ในลักษณะขอถอนคืนเป็นตราสารซึ่งสามารถส่งมอบหรือสลักหลังให้แก่ผู้อื่นได้โดยสะดวก โดยเป็นธุรกรรมขนาดใหญ่ผิดปกติ หรือดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรวมมูลค่าเป็นจำนวนมาก (รวมถึงการทำธุรกรรมในทางกลับกัน)

(๖) กรณีที่ลูกค้านำเงินสดมาชำระค่าหน่วยลงทุน หรือขอรับเงินสดที่ได้จากการขายหน่วยลงทุนโดยไม่ผ่านบัญชีธนาคาร เป็นเงินมูลค่าสูง และกระทำบ่อยครั้ง ซึ่งผิดปกติสำหรับแนวทางในการทำธุรกรรมด้านการซื้อขายหลักทรัพย์ทั่วไป

(๗) กรณีที่บริษัทฯ ตรวจสอบพบก่อนอนุมัติสร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรม หรือตรวจพบในภายหลังว่า ผู้ประสงค์จะสร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรม หรือลูกค้า มีความเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย หรือการกระทำ ความผิดที่หน่วยงานของรัฐแจ้งรายชื่อไว้ หรืออยู่ในระหว่างกระบวนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งในกรณีนี้บริษัทฯ ต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

หมายเหตุ :

(๑) คำว่า “อย่างต่อเนื่อง” ในที่นี้ หมายความว่า มีจำนวนหลายครั้ง และดำเนินการในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน อย่างสม่ำเสมอในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

(๒) คำว่า “ธุรกรรมขนาดใหญ่” ในที่นี้ หมายความว่า เป็นธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงในแต่ละครั้ง

(๓) คำว่า “สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องของลูกค้า” ในที่นี้ หมายความว่า รายได้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับเงินหรือทรัพย์สินที่แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของลูกค้าซึ่งได้แจ้งไว้กับบริษัท

^๖ เทียบเคียงได้กับ กรณีที่การทำธุรกรรม ไม่สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของลูกค้า

^๗ พฤติกรรมดังกล่าว อาจเชื่อมโยงกับกรณี ลูกค้าปกปิด “ข้อมูลผู้รับประโยชน์ทอดสุดท้าย”

๒. แนวทางการกำหนดพฤติกรรมต้นแบบที่อาจนำไปสู่ การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ในการกำหนดแนวทางในการตรวจสอบต้นแบบพฤติกรรมที่ผิดปกติ ข้างต้น บริษัทฯ จำเป็นต้องวิเคราะห์ และประเมินโครงสร้างลูกค้ารวมถึงลักษณะธุรกรรมของกลุ่มลูกค้าของตนก่อน โดยพิจารณาถึง

(๑) การกำหนดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “ธุรกรรมขนาดใหญ่”

บริษัทฯ จะต้องพิจารณาจาก การทำธุรกรรมในภาพรวมของลูกค้าบริษัท ว่า “ธุรกรรมขนาดใหญ่” นั้น ควรจะหมายถึง ธุรกรรมที่มีมูลค่าระดับใด อาทิ กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่ เป็นพนักงานบริษัท และมีรายได้ที่แน่นอน ซึ่งการมักเป็นกลุ่มลูกค้าที่ขอเปิดวงเงินกับบริษัท กรณีนี้ บริษัทอาจกำหนดจำนวนเท่าของรายได้ลูกค้า เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาขนาดของธุรกรรม หรือในกรณีที่ มีกลุ่มลูกค้าที่เป็นนิติบุคคล หรือบุคคลที่มีสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง ซึ่งมักมีการซื้อขายหน่วยลงทุนจำนวนมากเป็นปกติ บริษัทอาจกำหนดให้ มูลค่าเฉลี่ยการซื้อขายของลูกค้าเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาขนาดของธุรกรรม ก็ได้

(๒) การกำหนดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “อย่างต่อเนื่อง”

บริษัทฯ จะต้องพิจารณาจากโครงสร้างการทำธุรกรรมที่บ่อยครั้งของลูกค้า ประกอบกับสถานการณ์ด้านตลาดหุ้นในแต่ละขณะ เพื่อกำหนดพฤติกรรมที่มีการกระทำบ่อยครั้งในระยะเวลาที่สม่ำเสมอหรือใกล้เคียงกัน อาทิ ในช่วงที่ตลาดหุ้นกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่ซบเซา หรือเผชิญปัญหาเกี่ยวกับราคาหลักทรัพย์ที่ตกต่ำเป็นระยะเวลา นาน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากสภาพเศรษฐกิจระดับภูมิภาค “การทำธุรกรรมอย่างต่อเนื่อง” อาจหมายถึง การทำธุรกรรมเพียงไม่เกิน ๒ ครั้งในรอบวัน หรือ ๑๐ ครั้ง ในรอบสัปดาห์ ในขณะที่เมื่อสถานการณ์ตลาดหุ้นอยู่ในช่วงที่มีการลงทุนสูงและสภาพเศรษฐกิจมีความมั่นคง พฤติกรรม การทำธุรกรรมอย่างต่อเนื่อง อาจหมายถึง การทำธุรกรรมเกินกว่า ๑๐ ครั้งในรอบวัน หรือกว่าร้อยละสิบในรอบสัปดาห์

(๓) การกำหนดพฤติกรรมที่ ประกอบกันระหว่างความต่อเนื่องและขนาดของธุรกรรม

บริษัทฯ จำเป็นต้องเลือกพิจารณาว่า ในบางพฤติกรรม แม้จะมีการทำธุรกรรมขนาดใหญ่ แต่ก็จำเป็นต้อง มีการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง จึงจะพบถึงความผิดปกติได้ ในขณะที่ลูกค้าบางรายไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงความ ต่อเนื่อง เพียงพิจารณาที่ขนาดของธุรกรรม ก็อาจสามารถวิเคราะห์ได้ถึงถึงความผิดปกติ อาทิ ลูกค้าที่เป็นนิติบุคคล และมีสภาพคล่องสูง ก็มักจะทำธุรกรรมขนาดใหญ่เป็นปกติ ดังนั้น ในบางลักษณะของการตรวจสอบ จำเป็นต้องอาศัยความต่อเนื่องของธุรกรรมเข้ามาเชื่อมโยงในการวิเคราะห์ถึงความผิดปกติในการทำธุรกรรมด้วย ในขณะที่ลูกค้าบางกลุ่ม เป็นลูกค้าที่ทำธุรกรรมน้อยครั้ง แต่มีขนาดใหญ่และสามารถพบความผิดปกติได้จากการลงทุนที่ไม่ สอดคล้องกับแนวปฏิบัติทั่วไปของนักลงทุนด้านการซื้อขายหน่วยลงทุน

ดังนั้น การกำหนดแนวทางในการตรวจสอบพฤติกรรมที่ผิดปกติ ซึ่งอาจนำไปสู่การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย บริษัทฯ จำเป็นต้องวิเคราะห์และประเมินถึงกลุ่มลูกค้าแต่ละกลุ่ม และรูปแบบการทำธุรกรรมที่จัดว่าเป็นบรรทัดฐาน หรือแนวทางปกติในการทำธุรกรรมการซื้อขายหน่วยลงทุนของกลุ่มลูกค้าก่อน จึงจะสามารถตรวจสอบพฤติกรรมของลูกค้าที่กระทำนอกกรอบ หรือมีขนาดธุรกรรมที่ใหญ่และเข้าข่ายผิดปกติ ซึ่งนอกจาก ข้อมูลโครงสร้างลูกค้าของบริษัทแล้ว ยังต้องอาศัยความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์หรือแนวทางในการโอนถ่ายหน่วยลงทุนหรือธุรกรรมของลูกค้าที่อาจมีเจตนาฟอกเงินด้วย